

ИНОВАЦИОННА СТРАТЕГИЯ ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ 2014-2020 г.

Кърджали, 27 април 2017 г.

Нормативно основание

- Разработването на ИСИС е задължително предварително условие съгласно Регламент (ЕС) № 1303 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година;
- С Решение № 668 от 2012 г. на МС (последно изменение от 2014 г.) МИЕ (сега МИ) се определя за водещо ведомство за изпълнение на предварително тематично условие 1 по Приложение XI от Регламент (ЕС) 1303/2013;
- С РМС №857 от 03.11.2015 г. Иновационната стратегия за интелигентна специализация на Република България 2014-2020 г., бе приета окончателно, факт, който показва наличието на национално съгласие по дефинираните области за интелигентна специализация.

ИСИС е разработена по методология на ЕК и под наблюдението на консултанти, посочени от ЕК.

Нашето разбиране за иновация

ИСИС е базирана на **концепцията за по-широкото разбиране на иновациите**

- Не са резултат от инвестиции само в научни изследвания;
- Не са резултат от инвестиции само в производствения сектор;
- Те са резултат също от постигането на конкурентоспособност чрез дизайн и развитие на творческите индустрии, социалната сфера, услугите;
- Те са резултат от въвеждането на нови бизнес модели, основани изцяло на практиката

„**Иновация** е въвеждане в употреба на някакъв нов или значително подобрен продукт (стока или услуга) или производствен процес, на нов метод за маркетинг или на нов организационен метод в търговската практика, организацията на работните места или външните връзки, които създават пазарни предимства и при това повишават конкурентоспособността на фирмите”

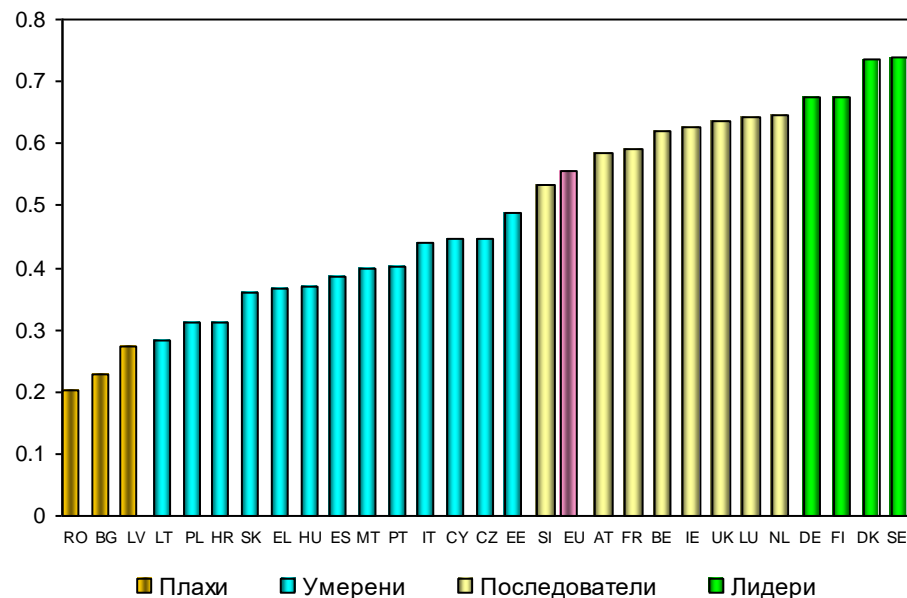
(по Manuel d'Oslo 3e édition © OECD/EUROPEAN COMMUNITIES 2005)

Специализацията е интелигентна, защото

- **Определянето на приоритетите за специализация се извършва в тясното сътрудничество между всички заинтересовани страни – правителство, бизнес, академична общност, неправителствени организации и др.;**
- **Определянето на приоритетите отчита глобалните тенденции, стимулирайки бизнеса да бъде амбициозен, но реалистичен от гледна точка на това, което може да се постигне, ако обединят своите възможности в клъстери и мрежи.**

Състояние на иновационната система на България

Международна позиция на иновационната система 2016 г.

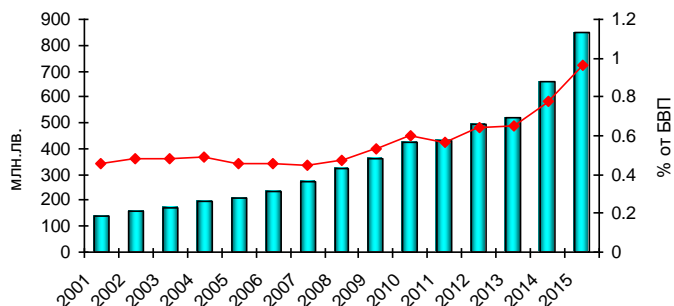
- Според класацията на Иновационния съюз от 2016 г. **България е в групата на плахите иноватори** и заема предпоследно място в ЕС28 (пред Румъния), но по иновационна динамика заемаме 8 място
- Според класацията на Глобалния иновационен индекс през 2016 г. **България заема 38 място в света** (пред Полша, Гърция, Хърватия и Румъния)

Оценки в международните класации

- По **иновационна ефективност** (съотношение между получен резултат и създадени условия за иновации) България заема 16 място в света и изпреварва 21 страни-членки на ЕС28, т.е. успява да извлече повече, и по-добър резултат, от сравнително по-неблагоприятните условия за иновационна дейност (*Класация на Глобалния иновационен индекс*)
- **Недостатъчно развита** иновационна система, въпреки наличието на положителни резултати (*Доклад за глобалната конкурентоспособност.*)
- **Небалансирана** иновационна система (*Класация на Иновационния съюз.*)

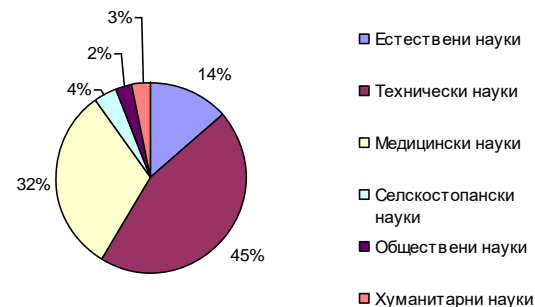
Разходи за НИРД (2015 г.)

Разходи за НИРД

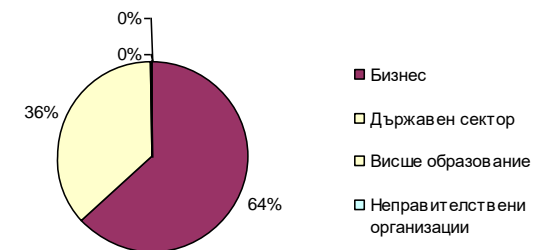

- Разходите за НИРД са все още **недостатъчни** (0.96% от БВП)
- Разходите за НИРД са съсредоточени преди всичко в сферата на **медицината, техническите и естествените науки** (90.1%)
- **Бизнесът** оценява необходимостта от разходите за НИРД (64%)
- Разходите за НИРД на бизнеса са основно в **преработващата промишленост** (около 30%)
- Разходите за **НИРД са разпределени изключително неравномерно** по райони – 76% са в Югозападен район

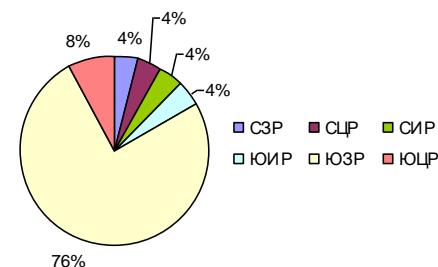
Разходи за НИРД по области на науката

Разходи за НИРД по сектори

Разходи за НИРД по статистически райони от ниво NUTS 2

Иновационно представяне на българските фирми

	Иновативни предприятия	Предприятия с технологична иновация	Предприятия с нетехнологична иновация
Дял на иновативните предприятия	27.4%	16.8%	18.6%
Дял на предприятията, реализирали нови или усъвършенствани продукти, нови за пазара	5.3%		
Дял от оборота, реализиран от нови или усъвършенствани продукти, нови за пазара	1.8%		
Дял от оборота, реализиран от нови или усъвършенствани продукти, нови за предприятието, но не и за пазара	2.4%		
Дял на предприятията с иновационно сътрудничество		16.6% (98.8%)	

- Около 1/3 от предприятията са иновативни
- Приблизително равен брой предприятия въвеждат технологични и нетехнологични иновации
- Почти всички предприятия, въвели технологични иновации са резултат от иновационно сътрудничество

СТРАТЕГИЧЕСКА ЧАСТ

Стратегически насоки

Визия: България да направи до 2020 година качествен скок в иновационното си представяне на ниво ЕС за справяне с обществените предизвикателства в сферата на демографията (намаляване на изтичането на мозъци, привличане на успешно реализиралите се българи, стимулиране на младежкото предприемачество), устойчивото развитие, интелектуалния капитал и здравето на нацията.

Стратегическа цел: До 2020 г. България да премине от групата на „плахите иноватори” в групата на „умерените иноватори”.

Оперативна цел 1: Фокусиране на инвестициите за развитие на иновационния потенциал в идентифицираните тематични области (за създаване и развитие на нови технологии, водещи към конкурентни предимства и повишаване на добавена стойност на националните продукти и услуги)

Оперативна цел 2: Подкрепа за ускорено усвояване на технологии, методи и др. подобряващи ресурсната ефективност и прилагането на ИКТ в предприятията от цялата промишленост

ФИНАНСОВА РАМКА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИСИС 2014-2020

ЦЕЛ 1: Фокус върху иновационния потенциал в идентифицираните тематични области (за създаване и развитие на нови технологии, водещи към конкурентни предимства и повишаване на добавена стойност на националните продукти и услуги)

Под-цел	Планиран източник на финансиране	Индикативен бюджет 2014-2020, млн.евро		
		Общо	Европейско финансиране	Национална помощ
Ефективни сътрудничества наука-бизнес	ОПИК, ОПНОИР, НИФ, ФНИ (Хоризонт 2020)	992	438.8	553.3
Качествен човешки ресурс	ОПНОИР, ОПРЧР Национална програма за младежта (Програми на ЕС)	119.4	102.5	17.0
Адекватна среда и инфраструктура за иновации, вкл. цифров растеж и електронно управление	ОПИК, ОПДУ, ПРСР	140.8	118.7	22.1
		1252.2	658.95	593.25

ЦЕЛ 2: Подкрепа за ускорено усвояване на технологии, методи и др. подобряващи ресурсната ефективност и прилагането на ИКТ в предприятията от цялата промишленост

Под-цел	Планиран източник на финансиране	Индикативен бюджет 2014-2020, млн.евро		
		Общо	Европейско финансиране	Национална помощ
Иновации за ресурсна ефективност	ОПИК, ОПОС (Норвежка програма, Хоризонт 2020)	65	35.25	29.75
Иновации за внедряване на ИКТ приложения	ОПИК (Хоризонт 2020)	50	25.5	24.5
		115	60.75	54.25

Индикативен бюджет на ИСИС 2014-2020, млн.евро

Общо	Европейско финансиране	Национална помощ
1367.2	719.7	647.5

РЕГИОНАЛЕН КАПАЦИТЕТ

Регионален фокус на Тематичните области на ИСИС

- **Индустрия за здравословен живот и биотехнологии**
- Мехатроника и чисти технологии
- Нови технологии в креативни и рекреативни индустрии

Северозападен

- **Индустрия за здравословен живот и биотехнологии**
- Нови технологии в креативни и рекреативни индустрии
- Информатика и ИКТ

Югозападен

- **Индустрия за здравословен живот и биотехнологии**
- Мехатроника и чисти технологии
- Информатика и ИКТ

Южен централен

- **Индустрия за здравословен живот и биотехнологии**
- Мехатроника и чисти технологии
- Информатика и ИКТ

Северен централен

Североизточен

- **Индустрия за здравословен живот и биотехнологии**
- Мехатроника и чисти технологии
- Нови технологии в креативни и рекреативни индустрии

Югоизточен

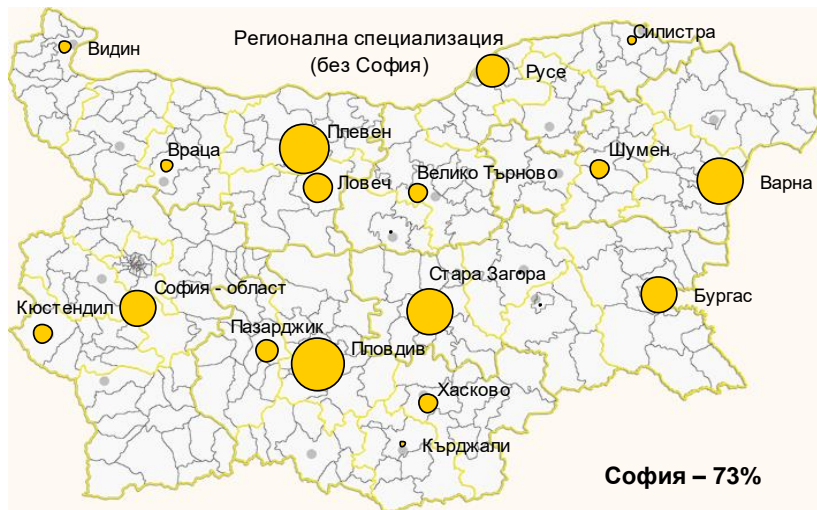
- **Индустрия за здравословен живот и биотехнологии**
- Мехатроника и чисти технологии
- Нови технологии в креативни и рекреативни индустрии

Регионален капацитет за специализация във водещите иновативни дейности

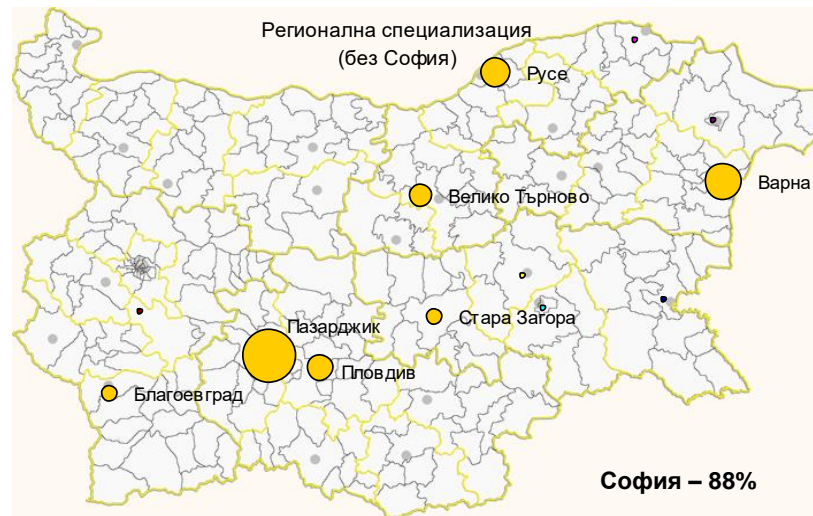
Южен централен район

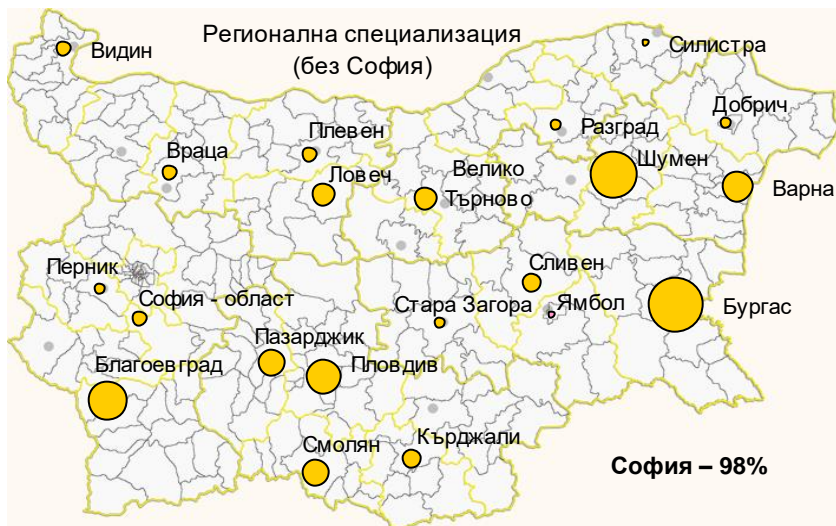
НИРД В ОБЛАСТТА НА ЕСТЕСТВЕНИТЕ, МЕДИЦИНСКИТЕ, СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ И ТЕХНИЧЕСКИТЕ НАУКИ (721)

ИЗДАВАНЕ НА ПРОГРАМНИ ПРОДУКТИ (582)

ДАЛЕКОСЪОБЩИТЕЛНА ДЕЙНОСТ ПО БЕЗЖИЧЕН ПЪТ(612)

ПРОИЗВОДСТВО НА РАДИО-, ТЕЛЕВИЗИОННА И ДАЛЕКОСЪОБЩИТЕЛНА ТЕХНИКА (263)

ПРОИЗВОДСТВО НА КОМПЮТЪРНА ТЕХНИКА (262)

ПРОИЗВОДСТВО НА УРЕДИ И АПАРАТИ ЗА ИЗМЕРВАНЕ, ИЗПИТВАНЕ И НАВИГАЦИЯ; ЧАСОВНИЦИ (265)

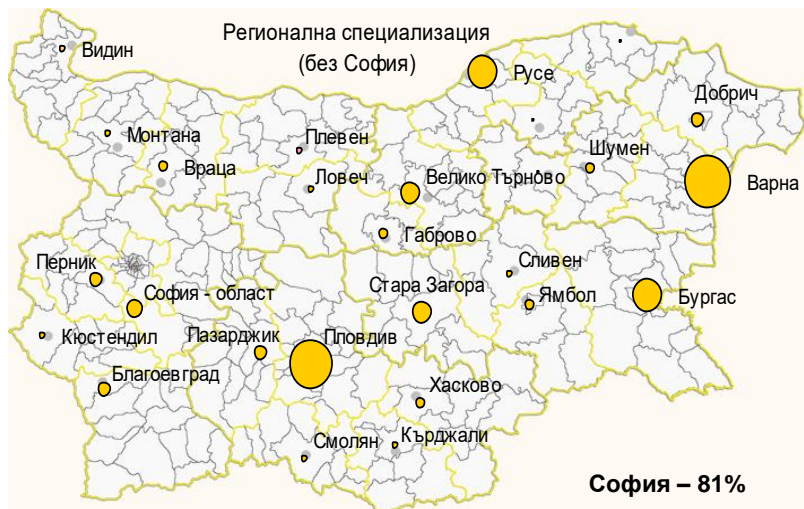
ПРОИЗВОДСТВО НА БИТОВА ЕЛЕКТРОНИКА (264)

ПРОИЗВОДСТВО НА ОПТИЧНИ УРЕДИ И ЕЛЕМЕНТИ И ФОТОГРАФСКА ТЕХНИКА (267)

ДЕЙНОСТИ В ОБЛАСТТА НА ИНФОРМАЦИОННИТЕ ТЕХНОЛОГИИ (620)

ПРОИЗВОДСТВО НА ЛЕКАРСТВЕНИ ПРОДУКТИ (212)

ПРОИЗВОДСТВО НА ПЕСТИЦИДИ И ДРУГИ АГРОХИМИКАЛИ (202)

ПРОИЗВОДСТВО НА ОСНОВНИ ХИМИЧНИ ВЕЩЕСТВА (201)

**Отчет за изпълнението на
дейностите, финансирани от
средствата на националния
бюджет и европейските
фондове**

Национален бюджет

1. *Оперативна цел „Фокусиране на инвестициите за развитие на иновационния потенциал в идентифицираните тематични области (за създаване и развитие на нови технологии, водещи към конкурентни предимства и повишаване на добавената стойност на националните продукти и услуги)*

1.1 Подцел „Ефективни сътрудничества наука-бизнес”

- На поредната 8-ма сесия на **Националния иновационен фонд** всички проектни предложения са съобразени с четирите тематични области на ИСИС. Предстои да бъдат разпределени **5 млн. лв. (2.6 мн. евро)**
- **Фонд научни изследвания** финансира проекти и дейности за насърчаване на научните изследвания и научноизследователски проекти, резултатите от които могат да бъдат доразвити като иновации. Стартира процедура за финансиране на фундаментални научни изследвания и научни изследвания на млади учени в десет научни области. След оценката на предложенията същите могат да бъдат обвързани с тематичните области на ИСИС. Предвидената сума за финансиране на проектите е в размер на **4.9 млн. лв. (2.5 мн. евро)**
- Ако в бюджета на ФНИ бъдат отпуснати допълнителни целеви средства за проекти в тематичните области на ИСИС, фондът има готовност да подготви и реализира конкурси в тези области.

Европейски средства

1. **Оперативна цел „Фокусиране на инвестициите за развитие на иновационния потенциал в идентифицираните тематични области (за създаване и развитие на нови технологии, водещи към конкурентни предимства и повишаване на добавената стойност на националните продукти и услуги)**

1.1 Подцел „Ефективни сътрудничества наука-бизнес”

ОП „Иновации и конкурентоспособност”

- С обявената процедура BG16RFOP002-1.001 „Подкрепа за внедряване на иновации в предприятията“ се предоставя фокусирана подкрепа на българските предприятия за повишаване на иновационната дейност в тематичните области на ИСИС. Изисква се пазарна реализация на продукт (стока или услуга) или процес в приоритетните тематични области. Бюджетът на процедурата възлиза на **50 млн.евро**
- С процедурата BG16RFOP002-1.002 „Подкрепа за разработване на иновации в стартиращи предприятия“ се предоставя подкрепа на стартиращи предприятия за повишаване на иновационната дейност в идентифицираните тематични области за интелигентна специализация в ИСИС. Изисква се пазарна реализация на продукт (стока или услуга) или процес в приоритетните тематични области. Бюджетът на процедурата възлиза на **10 млн.евро**
- Процедурата „Разработване на продуктови и производствени иновации“ е ориентирана към предприятията, които разработват и разпространяват иновации, вкл. в партньорство с научни организации и София Тех Парк, в рамките на тематичните области на ИСИС. Бюджетът на процедурата възлиза на **35 млн. евро**

Европейски средства

ОП „Развитие на човешки ресурси”

- В рамките на ОПРЧР е предвидена подкрепа за развитието на транснационалното сътрудничество. Предвидените инвестиции ще допринесат за трансфера и въвеждането на социални иновации, добри практики, партньорски подходи към намиране на решения за общи проблеми, изграждане на специфични умения за партньорство и др. Първият компонент е насочен към укрепването на сътрудничеството на заинтересованите страни в региона на р. Дунав. Предвиденият финансов ресурс възлиза на **10 млн. евро**
- В допълнение, в рамките на програмата е формулирана отделна специфична цел: *„Увеличаване броя на заетите лица, работещи в сектори, основаващи се на знанията, високите технологии и ИКТ, екологосъобразната икономика, „белия” сектор и сектора на персоналните услуги, преработвателната промишленост с по-висока добавена стойност на труда, творческия и културния сектори, подобрили своите знания и умения с подкрепата на ОП РЧР“*. Операциите, свързани с тази специфична цел могат да бъдат отнесени към тематичните области на ИСИС и по този начин, макар и непряко, ще допринасят за техния напредък.

ОП „Наука и образование за интелигентен растеж”

- В рамките на ос1 „Научни изследвания и технологично развитие” към момента са стартирали две процедури 1. *„Изграждане и развитие на центрове за компетентност”* с предвидено финансиране в размер на **77 млн. евро**, и
- *„Изграждане и развитие на центрове за върхови постижения”* с предвидено финансиране в размер на **102 млн. евро**

Европейски средства

1.3 Подцел „Адекватна среда и инфраструктура за иновации, вкл. цифров растеж и електронно управление”

ОП „Иновации и конкурентоспособност”

- Надграждане и развитие на научно-технологичен парк „София Тех Парк”, фаза 2 (BG16RFOP002-1.003). Целта на тази процедура е предоставяне на интегрирана инвестиционна и консултантска подкрепа за доизграждане на първия научно-технологичен парк в България с цел идентифициране, привличане и насърчаване на иновативни идеи и проекти, които водят до комерсиализирането на иновативни продукти, процеси и услуги и по този начин стимулират развитието на икономиката към сектори с висока добавена стойност. Бюджетът на процедурата възлиза на **6.39 млн.евро**.
- Предвижда процедура за подкрепа за *създаване и развитие на тематично фокусирани лаборатории*. Целта е създаване на нова и подобряване на съществуващата иновативна инфраструктура за подпомагане на процеса на комерсиализация на нови продукти. Бюджетът на процедурата възлиза на **5 млн.евро**.

Програма за развитие на селските райони (ПРСР) 2014-2020

- С мярка 16 „Сътрудничество” се подкрепят и дейности, свързани с разработването на нови продукти, практики и технологии за подпомагане на редовното и устойчиво снабдяване с храна, фуражи и биоматериали. Мярката допринася в най-голяма степен за засилване и укрепване на връзките между земеделското производство и изследователската дейност. Предвидените финансови средства са за 2018 г. в размер на **32.6 млн. евро**,
- Чрез мярка 7 „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони” е заложено развитието на широколентова инфраструктура за достъп от следващо поколение. Предвидените средства са в размер на **30 млн.евро**.

Европейски средства

2. *Оперативна цел „Подкрепа за ускорено усвояване на технологии, методи и др., подобряващи ресурсната ефективност и прилагането на ИКТ в предприятията от цялата промишленост”*

2.1 Подцел „Иновации за ресурсна ефективност”

ОП „Иновации и конкурентоспособност”

- С процедурата „Подкрепа за пилотни и демонстрационни инициативи за ефективно използване на ресурсите” се предвижда повишаване на ресурсната ефективност на предприятията чрез разработване и прилагане на нови решения, техники и методи в областта на отпадъците, водите и рециклирането на материалите. Бюджетът на процедурата е в размер на **36.6 млн.евро**

ОП „Околна среда”

- За подкрепа на иновациите е предвидено финансиране на мерки и дейности единствено по процедура „Изпълнение на демонстрационни/пилотни проекти в областта на управлението на отпадъците” с общ размер на БФП от **5 млн.евро**. през 2018 г.

ФИНАНСОВА АКТИВНОСТ ПО ЦЕЛИ НА ИСИС

ЦЕЛ 1: Фокус върху иновационния потенциал в идентифицираните тематични области (за създаване и развитие на нови технологии, водещи към конкурентни предимства и повишаване на добавена стойност на националните продукти и услуги)

Под-цел	Планиран източник на финансиране	Финансова активност	Индикативен бюджет 2014-2020, млн.евро		
			Общо	Европейско финансиране	Национална помощ
Ефективни сътрудничества наука-бизнес	ОПИК, ОПНОИР, НИФ, ФНИ (Хоризонт 2020)	289.1 (29%)	992	438.8	553.3
Качествен човешки ресурс	ОПНОИР, ОПРЧР Национална програма за младежта (Програми на ЕС)		119.4	102.5	17.0
Адекватна среда и инфраструктура за иновации, вкл. цифров растеж и електронно управление	ОПИК, ОПДУ, ПРСР	74 (52.6%)	140.8	118.7	22.1
		363 (29%)	1252.2	658.95	593.25

ФИНАНСОВА АКТИВНОСТ ПО ЦЕЛИ НА ИСИС

ЦЕЛ 2: Подкрепа за ускорено усвояване на технологии, методи и др. подобряващи ресурсната ефективност и прилагането на ИКТ в предприятията от цялата промишленост

Под-цел	Планиран източник на финансиране	Финансова активност	Индикативен бюджет 2014-2020, млн.евро		
			Общо	Европейско финансиране	Национална помощ
Иновации за ресурсна ефективност	ОПИК, ОПОС (Норвежка програма, Хоризонт 2020)	41.6 (79%)	65	35.25	29.75
Иновации за внедряване на ИКТ приложения	ОПИК (Хоризонт 2020)		50	25.5	24.5
		41.6 (36.2%)	115	60.75	54.25

Общо активност по ИСИС 2014-2020, млн.евро

Общо предвидени средства	Финансова активност
1367.2	404.7 (29.6%)

АКТИВНОСТ ПО ТЕМАТИЧНИ ОБЛАСТИ

ОПИК Приоритетна ос 1 „Технологично развитие и иновации“

Схема BG16RFOP002-1.001 „Подкрепа за внедряване на иновации в предприятията“

НАЦИОНАЛНО НИВО		
Разпределен финансов ресурс	Тематична област	Одобрени за финансиране проекти (%)
11.8 млн.лв.	Информатика и ИКТ	136 (14%)
47.9 млн.лв.	Мехатроника и чисти технологии	184 (27%)
16.5 млн.лв.	Индустрия за здравословен живот и био-технологии	127 (16%)
20.0 млн.лв.	Нови технологии в креативни и рекреативни индустрии	85 (35%)
<u>95.9 млн.лв.</u>	<u>Общо</u>	<u>532 (22%)</u>

РЕГИОНАЛНА АКТИВНОСТ ПО ТЕМАТИЧНИ ОБЛАСТИ

ЮЦР
Информатика и ИКТ
Мехатроника и чисти технологии
Индустрия за здравословен живот и био-технологии

“ИНФОРМАТИКА И ИКТ”

22

- **уеб, хибридни и "native" приложения, уеб базирани приложения за създаване и експлоатиране на нови услуги и продукти;** 9
- **Big Data, Grid and Cloud Technologies;** 7
- **ИКТ подходи** в машиностроене, медицина и творчески индустрии (във връзка с другите три тематични области), вкл. дигитализация на културно-историческо наследство, развлекателни и образователни игри, „имбедид” софтуер; 3
- **безжични сензорни мрежи и безжична комуникация/управлени** 2
- **3D дигитализация, визуализация и прототипиране;** 1
- използване на нови възможности във връзка с **аутсорсинг и ИКТ-базирани услуги и системи;**
- езикови технологии;
- **производства, особено Fabless и нови подходи за дизайн и/или асемблиране;**

“МЕХАТРОНИКА И ЧИСТИ ТЕХНОЛОГИИ”

37

- **чисти технологии с акцент върху транспорта и енергетиката** (съхранение, спестяване и ефективно разпределение на енергия, електрически превозни средства и еко-мобилност, водород-базирани модели и технологии, безотпадни технологии, технологии и методи за включване на отпадъчни продукти и материали от производства в други производства). 10
- **производство** на базови елементи, детайли, възли и оборудване, вграждани като част от мехатронен агрегат или самостоятелно съставляващи такъв агрегат; 9
- **машиностроене и уредостроене**, вкл. части, компоненти и системи, акцент върху транспорта и енергетиката
- **системи за** автоматизирано и софтуерно поддържано управление с приложение в производството 8
- **инженеринг, ремонт, енеринг и продължаване на жизнения цикъл** на индустриални машини, уреди и системи 5
- **проектиране и производство на високотехнологични продукти** и/или участие в над-национална производствена верига, вкл. в аеро-космическата индустрия 2
- **роботика и автоматизация** на процеси
- **интелигентни системи** и уреди, „интелигентни домове“ – „интелигентни градове“ 1
- **вграждане на ИИ** в роботизирани системи с изкуствен интелект
- **създаване на** съвременни информационни комплекси за автономни работни системи
- **био-мехатроника**

“ИНДУСТРИЯ ЗА ЗДРАВΟΣЛОВЕН ЖИВОТ И БИОТЕХНОЛОГИИ”

21

- **персонална медицина**, диагностика и индивидуална терапия, лечебни и лекарствени форми и средства **7**
- **Производство, съхранение, преработка и достигане до крайния потребител на специфични български съставки, средства и продукти** (вкл. кисело мляко, мед и пчелни продукти, хляб, бира, вино, млечни и месни продукти, етерични масла, билки и билкови продукти, козметични средства и продукти) **7**
- **био-технологии** с пряко приложение за здравословен начин на живот **4**
- **зелена икономика**- технологии, продукти, процеси **2**
- **производство** на инструменти, оборудване, консумативи за **медицинска и дентална диагностика и терапия** и/или участие в **над-национална производствена верига** **1**
- **медицински и лечебен туризъм** с акцент върху възможностите за **персонализация** (немасов, а персонален туризъм)
- **производство на специализирани храни и напитки** (бебешки и детски, „космически“ храни)
- **производство на инсталации** за добиване на екологично чиста електроенергия и промишлена вода
- **нано-технологии** в услуга на медицината
- **„сини“ технологии** и приложение на нови методи и технологии в **устойчивото ползване на речни и морски ресурси**

“НОВИ ТЕХНОЛОГИИ В КРЕАТИВНИ И РЕКРЕАТИВНИ ИНДУСТРИИ”

3

- **производство на стоки и съоръжения с пряко приложение в тези сфери** (напр. национални (регионални) носии, велосипеди, стени за катерене и др. стоки за алтернативни и екстремни спортове, костюми, декори, материали за исторически възстановки, специализирана екипировка и оборудване, печатни издания)
- **културните и творческите индустрии** (според дефиниция на ЕК: архитектура, архивно дело и библиотекарство, артистично занаятчийство, аудио-визуални форми (филми, ТВ, видео игри и мултимедия), културно наследство, дизайн, вкл. моден дизайн, фестивали, музика, сценични и визуални изкуства, издателска дейност, радио;
- **компютърни и мобилни приложения и игри** с образователен, маркетинг и/или развлекателен характер
- **алтернативен** (селски, еко-, културен и фестивален) и **екстремн туризъм и спорт** (за стимулиране на несезонен, немасов, а постоянен нишов туризъм);

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

Стефан Узунов

Отдел “Иновации и предприемачество”

Дирекция “Икономически политики за насърчаване”

Министерство на икономиката

Email: s.uzunov@mi.government.bg